

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств Тернопільської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2020 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Тернопільської області в IV кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Тернопільської області у IV кварталі 2020 року свідчать, що на тлі посилення карантинних заходів респонденти очікують скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. Водночас керівники позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств. Прогнозується посилення інфляційних та девальваційних процесів.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **істотне зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні:** баланс відповідей – «мінус» 30.0% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 24.4%;
- **прискорення зростання цін на товари та послуги:** половина респондентів очікують, що зростання цін не перевищить 7.5% (у попередньому кварталі – 90.0%), у цілому по Україні – 49.2%. **Головними чинниками інфляції** респонденти називають курс гривні до іноземних валют та витрати на виробництво. Значно вище, ніж у попередньому кварталі, оцінено вплив доходів населення (графік 2);
- **подальше посилення девальвації національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 80.0% респондентів (у попередньому кварталі – 72.7%), у цілому по Україні – 87.1%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств** нижчими темпами: баланс відповідей – 11.1% (у попередньому кварталі – 36.4%). У цілому по Україні очікується незначне поліпшення фінансово-економічного стану – 1.3% (таблиця);
- **уповільнення зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 20.0% (у III кварталі 2020 року – 30.0%) (таблиця). Обсяги реалізації на зовнішньому ринку залишаться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2020 року – 33.3%). У цілому по Україні очікується помірне зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 7.1% та 3.8% відповідно;
- **зростання інвестиційних видатків** як на виконання будівельних робіт, так і на машини, обладнання та інвентар: баланси відповідей – 22.2% та 10.0% відповідно (у попередньому кварталі – 10.0% та 20.0% відповідно). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 4.5% та 3.8% відповідно;
- **збільшення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – 10.0% (у попередньому кварталі – 0.0%) (графік 4). У цілому по Україні керівники підприємств прогнозують зменшення кількості працівників: баланс відповідей – «мінус» 9.9%;
- **прискорення зростання цін на товари/послуги, що купують і продають підприємства:** баланси відповідей – 90.0% і 40.0% відповідно (у попередньому кварталі – 81.8% і 30.0% відповідно) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливатиме вартість трудових ресурсів та курс гривні до іноземних валют (графік 7);
- **зростання витрат як на одиницю продукції, так і на оплату праці одного найманого працівника** високими темпами: баланси відповідей – 88.9% та 60.0% відповідно (у III кварталі 2020 року – 33.3% та 63.6%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що стримують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти назвали брак обігових коштів, занадто високі ціни на сировину, матеріали та енергоносії (графік 5).

Керівники підприємств і надалі очікують зростання потреби в позикових коштах найближчим часом (графік 8). 40.0% опитаних підприємств планують брати банківські кредити, половина з них надає перевагу національній валюті. Умови доступу до банківських кредитів, за оцінками респондентів, протягом чотирьох останніх кварталів не змінюються (графік 9). Занадто високі ставки за кредитами – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів. За оцінками респондентів, значно посилюється вплив чинника «невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання» (графік 10).

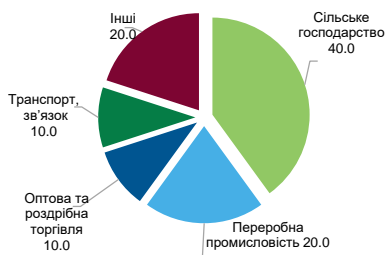
Усі респонденти області зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 96.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

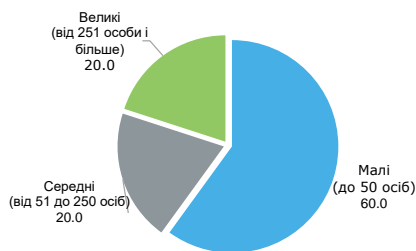
- **поточний фінансово-економічний стан добрий:** баланс відповідей – 10.0% (у попередньому кварталі – 9.1%). У цілому по Україні фінансово-економічний стан підприємств респонденти оцінюють як поганий: баланс відповідей – «мінус» 3.2%;
- **рівень залишків готової продукції власного виробництва** залишається **нижчим, ніж нормальний:** баланс відповідей – «мінус» 28.6% (у попередньому кварталі – «мінус» 40.0%);
- **ресурси вільних виробничих потужностей зросли.** Підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів: баланс відповідей – 12.5% (у III кварталі 2020 року – 0.0%).

Паспорт вибірки^{1,2}

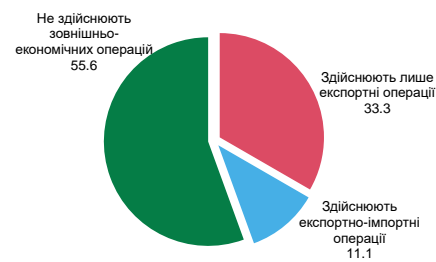
Розподіл респондентів за основним видом діяльності підприємств (за КВЕД), %

Розподіл респондентів за розміром підприємств за кількістю працівників, %

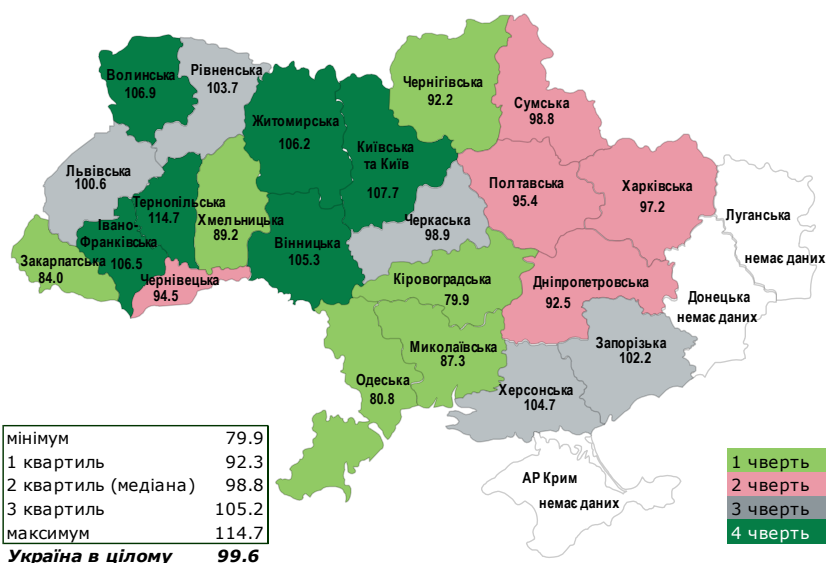

Розподіл респондентів за напрямом діяльності, %

- період проведення – 05–24 листопада 2020 року;
- опитано всього 10 підприємств;
- репрезентативно за таким видом економічної діяльності, як сільське господарство.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

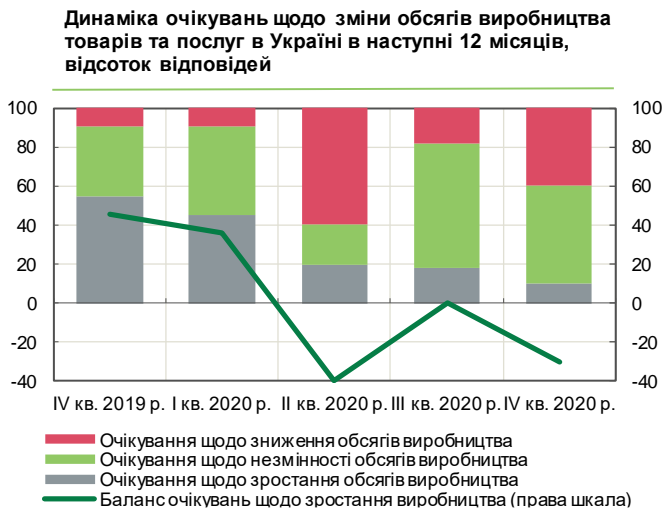
*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
 **медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Тернопільської області щодо ділової активності (за складовими)

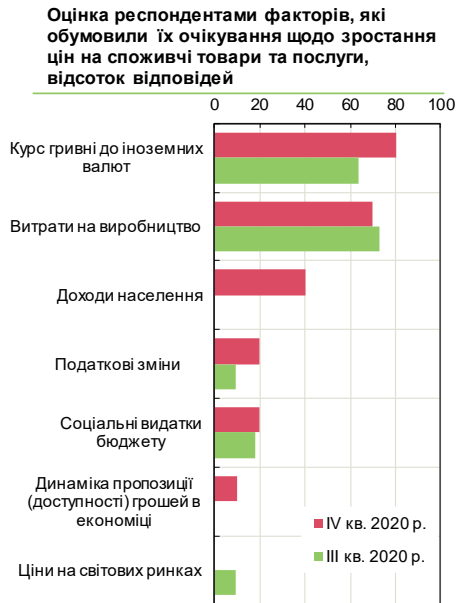
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.	IV кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	30.0	45.5	0.0	36.4	11.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	33.3	54.5	10.0	30.0	20.0
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	20.0	40.0	-11.1	10.0	22.2
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	10.0	45.5	0.0	20.0	10.0
кількості працівників	0.0	9.1	-10.0	0.0	10.0

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.
³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

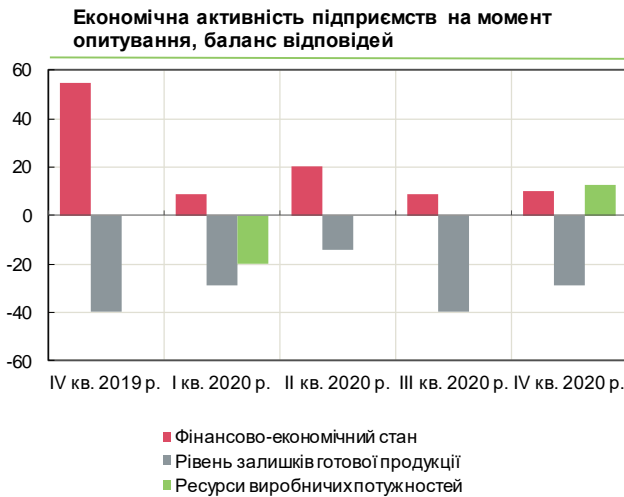
Графік 1

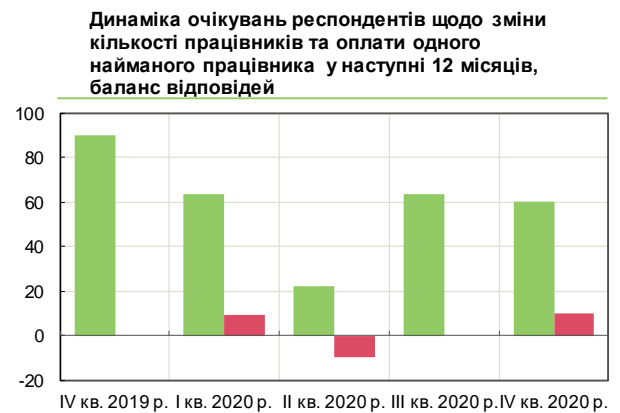
Графік 2

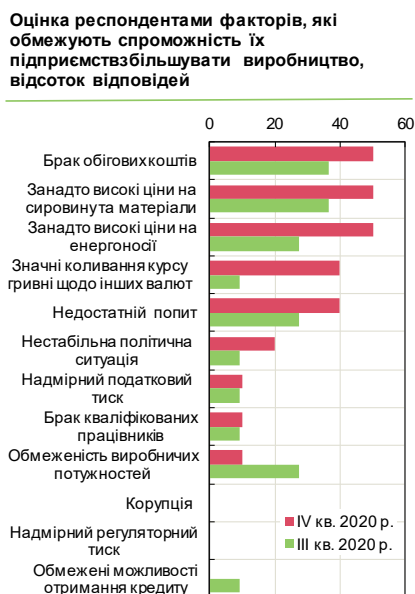
Графік 3

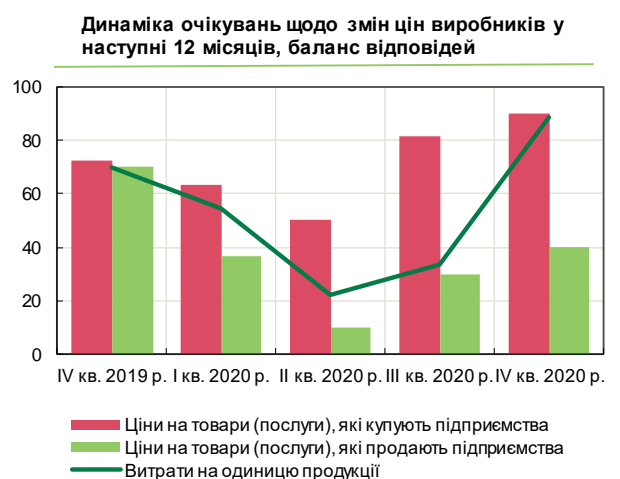
Графік 4

Графік 5

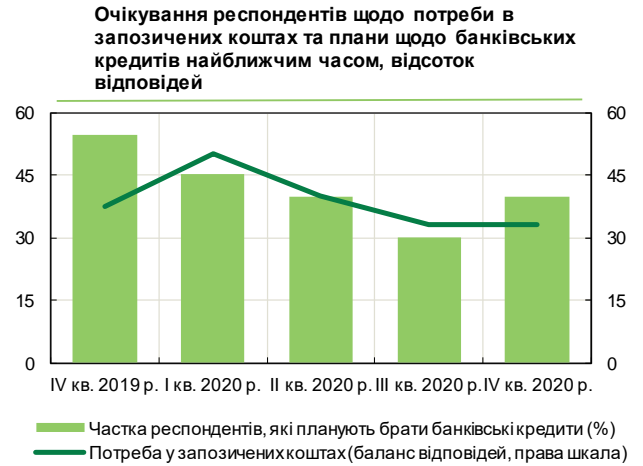
Графік 6

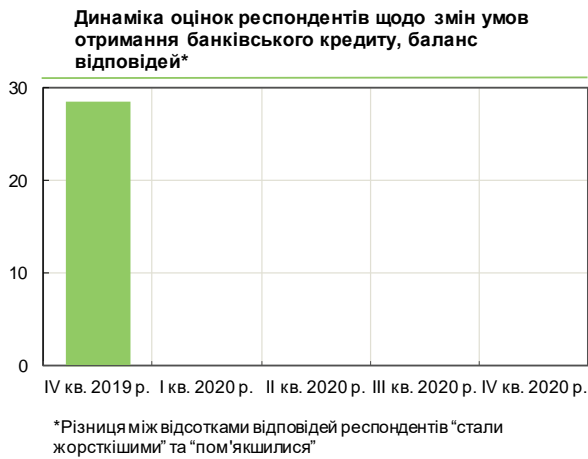
Графік 7

Графік 8

Графік 9

Графік 10

